

Aan:

De staatssecretaris van VWS, Mw. Drs. M.W.W.E. Veldhuijzen van Zanten-Hyllner
De staatssecretaris van V&J, Dhr. Mr. F. Teeven

Betreft:

Reactie G4- en G32- stedennetwerken op concept-Wetsontwerp Jeugd

Datum:

18 september 2012

Excellenties,

Wij hebben kennis genomen van het concept-wetsontwerp "Jeugd".

Wij waarderen dat het wetgevingsproces onverkort wordt doorgezet. Wij onderschrijven zoals bekend de uitgangspunten van de stelselwijziging die ook worden verwoord in de Memorie van Toelichting – meer samenhang, meer preventie en meer normaliseren op lokaal niveau. Wij bereiden ons intensief voor op onze nieuwe verantwoordelijkheid voor een sterke uitvoering binnen het sociaal domein op lokaal niveau.

In het voorliggende wetsontwerp komt de door ons beoogde rol niet uit de verf. Daarvoor is er te weinig samenhang in de wet en wordt teveel op twee gedachten gehinkt: decentraliseren en gedetailleerd willen sturen. Zowel inhoudelijk, financieel als bestuurlijk komen wij als gemeenten onvoldoende in positie om de benodigde zorginhoudelijke verbeteringen en doelmatigheidswinst te realiseren en kunnen wij onze bestuurlijke verantwoordelijkheid onvoldoende waarmaken. Dat leidt tot:

1. Een *inhoudelijk* probleem: het concept-wetsontwerp geeft gemeenten onvoldoende ruimte om de transformatiegedachte en een samenhangend systeem van maatschappelijke ondersteuning te realiseren;
2. Een *financieel* probleem: het systeem wordt duurder doordat wij niet in staat worden gesteld te sturen op beheersbaarheid;
3. Een *bestuurlijk* probleem: wij worden wel bestuurlijk verantwoordelijk maar beschikken over een te beperkt instrumentarium om hun verantwoordelijkheid waar te maken. "Wij gaan erover, maar toch niet";

De volgende knelpunten zijn hiervan de belangrijkste oorzaken:

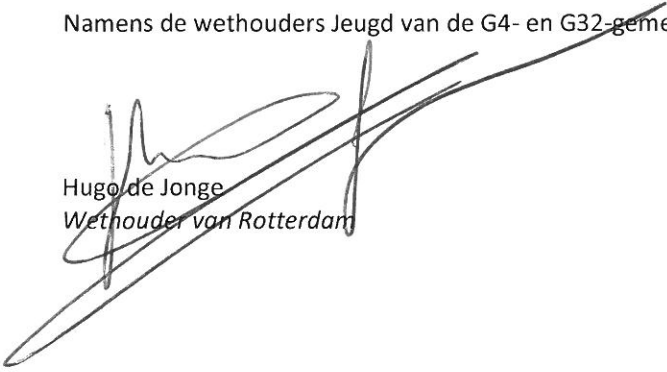
1. **Fundamenteel** construeert het concept-wetsontwerp een gedetailleerd sectoraal systeem dat niet voegt met de beginselen van ontschotting en ontregeling. Het concept-wetsontwerp bevat sectorale definities van doelgroepen en voorzieningen, sectorale kwaliteitscriteria en inspecties, sectorale informatiesystemen en een groot aantal sectorale Algemene Maatregelen van Bestuur. Het gevolg zal zijn dat het huidige jeugdzorgsysteem en de huidige bureaucratie in stand blijven, maar dan op gemeentelijk niveau.
2. De wet formuleert zeer precies de **voorzieningen die dienen te worden geboden, in plaats van het resultaat**. Recht op zorg of de plicht een voorziening te leveren zijn twee kanten van dezelfde medaille en verandert fundamenteel niets. In de Wmo zijn wij verantwoordelijk gesteld voor maatschappelijke resultaten – zoals de compensatie van beperkingen – wat ruimte verschaft voor oplossingen op maat: dat is een veel wenselijker benadering. Er zijn in onze visie genoeg mogelijkheden een dergelijke benadering te combineren met het waarborgen van rechten van burgers en zekerheden ten aanzien van zorg met een meer dwingend karakter.
3. De **j-GGz** wordt een apart circuit waarin de huisarts een volledig autonome verwijzingsbevoegdheid heeft. In de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg is geconcludeerd dat

dit een belangrijke weeffout is: hiermee ontstaat een inhoudelijk geïsoleerd en financieel onbeheersbaar circuit, waarvoor gemeenten de rekening moeten betalen. De huisarts vervult een natuurlijke spilfunctie, met verwijzingsmogelijkheden, in de eerste lijn, maar de samenwerking op wijk- en buurniveau moet worden geborgd en het volume moet kunnen worden beheerst. Dit vraagt een duidelijke verankering in het nieuwe stelsel en bepalingen die ons in staat stellen onze bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen.

4. Ten aanzien van de keten van **jeugdbescherming** heeft de gemeente in de concept wet weinig sturingsmogelijkheden, maar treedt wel op als financier. Wij vinden dat gemeenten een sterke positie moeten hebben bij:
 - Onderzoek en request. Wij hebben er moeite mee dat de onderzoeks- en requesttaken rond jeugdbescherming voorbehouden blijven aan een landelijk opererende organisatie. Weliswaar is nu een overlegmoment tussen de Raad en de gemeente opgenomen in de concept wet, maar we zouden graag willen dat de mogelijkheid verkend wordt dat genoemde taken worden uitgevoerd door een partij die op kleinere schaal en onder verantwoordelijkheid van de (boven)lokale overheid werkt. Voor deze organisatie gelden vanzelfsprekend landelijke kwaliteitseisen. De kinderrechter blijft als onafhankelijke waarborg dienen. Door de sterkere positie van de gemeente kunnen we de samenhang en continuïteit in de hulpverlening verbeteren, ook na opheffing van een OTS. Daardoor kunnen we het uitgangspunt één gezin, één plan beter gestalte geven.
 - De selectie van de gecertificeerde instellingen die de kinderbeschermingsmaatregel uitvoeren. Graag zien wij de mogelijkheid onderzocht dat de kinderrechter de uitvoering van de maatregel opdraagt aan een “door het college van B&W aan te wijzen instelling”. De gemeente kan dan op maat bepalen welke gecertificeerde instelling de maatregel adequaat en tijdig uitvoert in afstemming met de overige zorg in het gezin en het actuele aanbod;
 - De selectie van ‘achterliggende hulpverlening.’ De instelling die de gezinsvoogdij uitvoert bepaalt welke ondersteuning nodig is voor het gezin, maar de gemeente houdt de zeggenschap over de inzet van het zorgaanbod. De gemeente stuurt op het aanbod door met zorgaanbieders afspraken te maken;
 - De selectie van gecertificeerde instellingen. De gemeente heeft straks goed zicht op de behoeften in de praktijk. We willen niet alleen invloed op de keuze van gecertificeerde instellingen, maar zien ook een rol weggelegd bij de certificatie zelf. Op die manier willen we ook voorkomen dat er monopolioïde organisaties ontstaan met onvoldoende ruimte voor ‘nieuwe toetreders’.
5. De invoering van deze wet schept nieuwe noodzaak tot samenwerking tussen **gemeenten en onderwijsinstellingen**. Het gaat immers vaak om dezelfde jeugd en vergelijkbare zorg, en we moeten afschuifeffecten of onsamenvangende zorg en ondersteuning voorkomen. Het realiseren daarvan is in veel steden lastig, gezien de beperkte gemeentelijke positie richting het onderwijs. Wij verzoeken u ons de wettelijke middelen te geven die een grondslag bieden om tot goede en bindende afspraken met onderwijsinstellingen te komen.
6. Een centrale doelstelling van de wet is de beheersing van de kosten zodat het mogelijk is de noodzakelijke vormen van hulp en zorg in voldoende mate te kunnen leveren. Wij zijn het eens met de keuze om de verantwoordelijkheid van de bekostiging van de zorg bij de gemeenten te leggen. Wij beschouwen die gemeentelijke positie ook als een voorwaarde voor een verantwoorde en effectieve kostenbeheersing. Het nu voorliggende wetsontwerp vertoont in dit opzicht echter een aantal gebreken. De ingebouwde open-eind financieringen, weglekeffecten, sectorale regelingen en autonome circuits maken het niet goed mogelijk het stelsel inhoudelijk en financieel beheersbaar te maken. Wij kunnen daarom met de voorgestelde budgettaire kaders onze verantwoordelijkheid niet dragen. Indien de wet in deze vorm zou worden ingevoerd, zou een ophoging van het macrobudget onvermijdelijk zijn. De wet dient dan bepalingen te bevatten voor compensatie voor (door ons niet beïnvloedbare) stijgende consumptie en ondoelmatigheid. Veel liever zien wij echter een afdoende aanpassing van het concept-wetsontwerp.

Ten slotte wensen wij u succes bij de verdere voorbereiding van de wet. Natuurlijk zijn wij altijd tot nader overleg bereid,

Namens de wethouders Jeugd van de G4- en G32-gemeenten,

Hugo de Jonge
Wethouder van Rotterdam

Corrie Noom
Wethouder van Zaanstad

